

บทที่ 3

แผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้

1. แผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้

การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ เพื่อเพิ่มสมรรถนะการขนส่งทางทะเลของประเทศไทย โดยอาศัยศักยภาพด้านภูมิเศรษฐกิจตอนใต้ในการพัฒนาสะพานเศรษฐกิจด้วยระบบคมนาคมขนส่งสมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพ เชื่อมโยงทะเลอันดามันกับอ่าวไทย อันจะเป็นการเปิดประตูเศรษฐกิจใหม่ของประเทศออกสู่ทะเลด้านมหาสมุทรอินเดีย และช่วยส่งเสริมโอกาสของประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงเศรษฐกิจกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงและกลุ่มเอเชียใต้ โดย

1) พัฒนาโครงข่ายโครงสร้างพื้นฐานหลัก นิคมอุตสาหกรรม ท่าเรือ และเขตชุมชน เพื่อสนับสนุนการลงทุนทางด้านอุตสาหกรรม ควบคู่กับการวางแผนใช้ประโยชน์ที่ดิน การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

1.1) ริเริ่มการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกชายฝั่งทะเล ทั้งฝั่งตะวันตกและตะวันออกของภาคใต้ในพื้นที่ที่เหมาะสม และจัดระบบคมนาคมเชื่อมโยงระหว่างสองฝั่งทะเลเพื่อขนส่งสินค้าและกระจายความเจริญไปสู่ภาคใต้

1.2) พัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่ง ทั้งทางถนน รถไฟ และท่อน้ำมัน และถนนเชื่อมทะเลอันดามันกับอ่าวไทย พร้อมทั้งโครงข่ายถนนรองรับให้สอดคล้องกับผังเมือง

2) สนับสนุนบทบาทของภาคเอกชนในการลงทุนในอุตสาหกรรมโรงกลั่นน้ำมัน อุตสาหกรรมปิโตรเลียม อุตสาหกรรมปิโตรเคมี และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง รวมทั้งการพัฒนาโครงการโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ

3) ประสานความร่วมมือกับประชาชนในพื้นที่ในการจัดหาที่ดิน และการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อรองรับการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ในระยะเริ่มแรกและระยะยาว

4) วางระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดมาตรการที่เข้มงวดเพื่อสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะการฟื้นฟูบูรณะแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อ่าวกระบี่ พังงา ภูเก็ต และทะเลโดยรอบเกาะสมุย

5) จัดให้มีกลไกการบริหารและจัดการพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ โดยมีองค์กรที่มีเอกภาพเพื่อทำหน้าที่พัฒนา บริหาร และประสานการปฏิบัติการตามแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ อย่างเป็นระบบ โดยให้ประชาชนและชุมชนในระดับพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน การพัฒนาของรัฐและการติดตามความก้าวหน้าของโครงการอย่างต่อเนื่อง

6) จัดให้มีพื้นที่เพื่อการพัฒนาบริการโครงสร้างพื้นฐานทางสังคม ด้านการศึกษา สาธารณสุข การฝึกอบรมควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เพื่อให้ประชาชนได้รับผลจากการพัฒนาอย่างสมบูรณ์

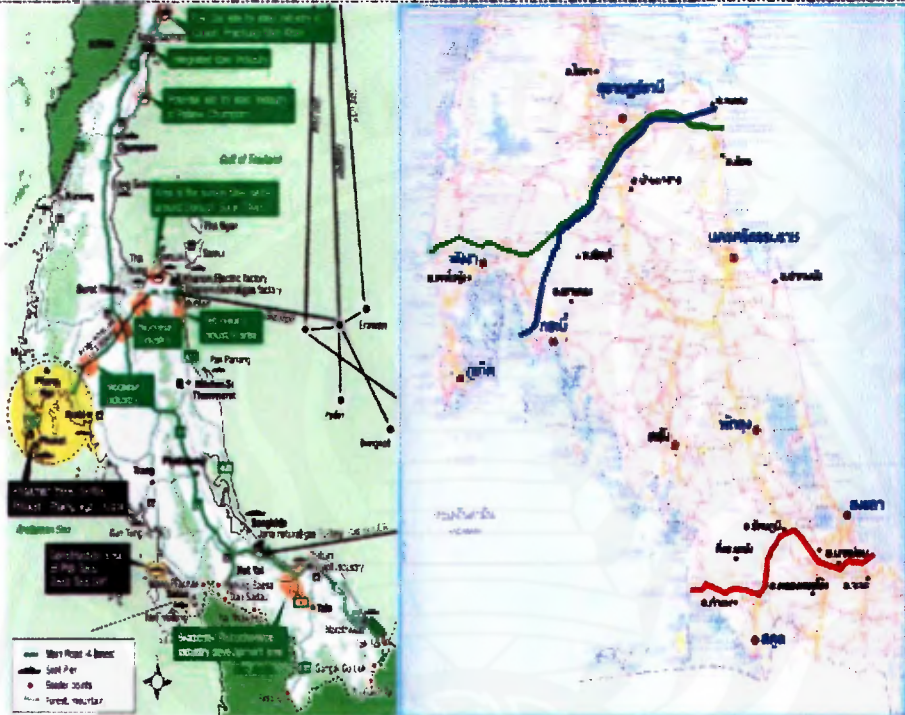

ภาพที่ 1 แสดงพื้นที่ที่กำหนดพัฒนาตามแผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้
ที่มา : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สาระสำคัญของแผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ คือ การสร้าง “สะพานเศรษฐกิจ” เชื่อมฝั่งอันดามันและอ่าวไทย ประกอบด้วย ระบบขนส่งแบบผสมผสาน อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับน้ำมัน (Oil-based Industry) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับก๊าซ (Gas-Based Industry) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งทางทะเล (Shipping-based Activities) อุตสาหกรรมแปรรูป และการพัฒนาเมืองเพื่อเพิ่มความได้เปรียบของพื้นที่

การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมและท่าเรืออุตสาหกรรมในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ (Southern Seaboard : SSB) หรือ เซาท์เทิร์นซีบอร์ด เกิดขึ้นมาตั้งแต่ปี 2536 ภายใต้ แผนแม่บท อุตสาหกรรมปิโตรเคมีของประเทศไทย โดยมีเป้าหมายพื้นที่ ที่ อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

ความรู้ และความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการ “จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม และท่าเรืออุตสาหกรรม
ในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้” จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพที่ 2 แสดงพื้นที่ในการดำเนินการแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้
ที่มา : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

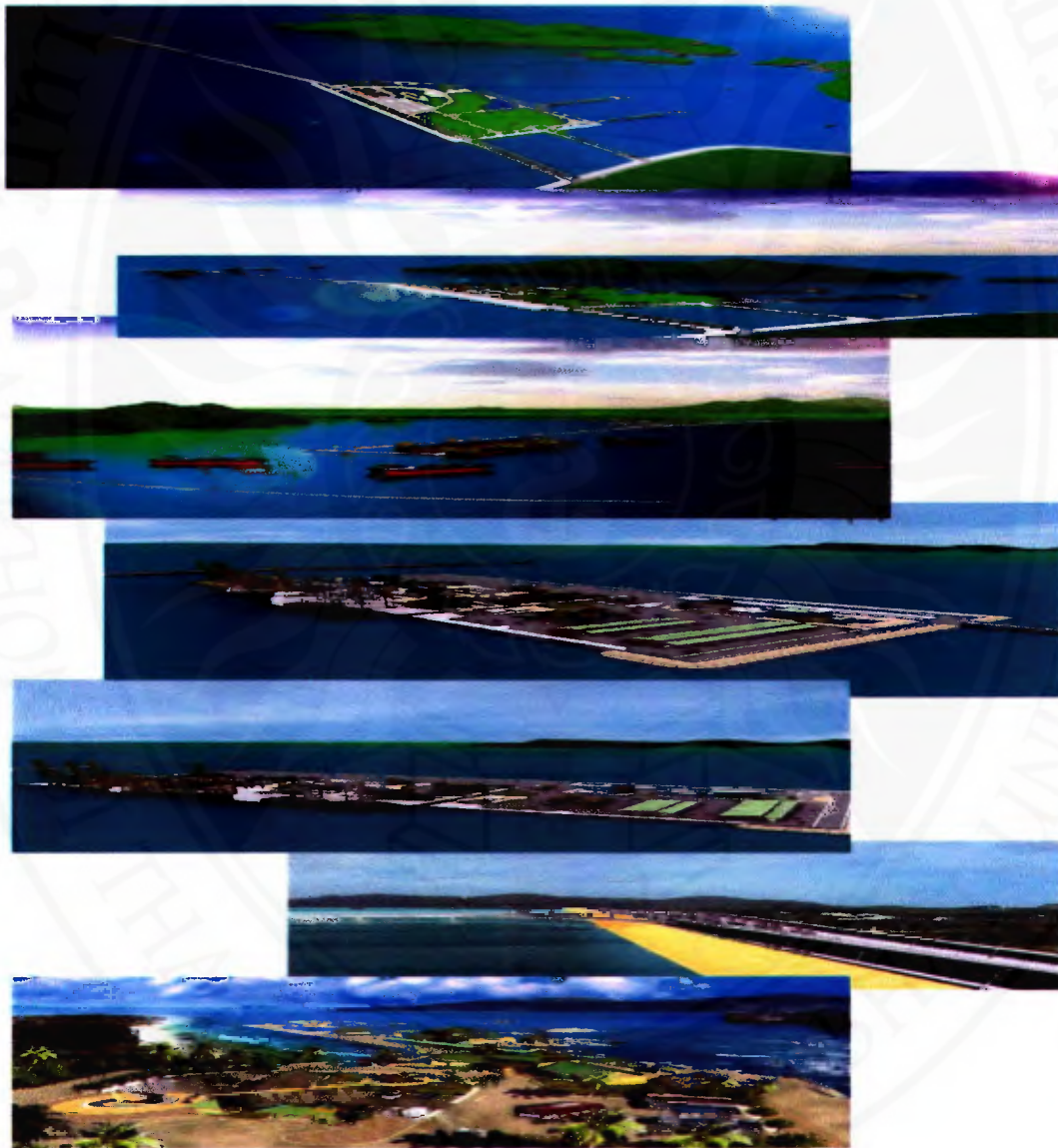
สำหรับเขท่าเทร็นซิบอร์ดีมีเป้าหมายตามแผนแม่บทอุตสาหกรรมและการท่าเรือภาคใต้ คือ การก่อสร้างเส้นทางเศรษฐกิจใหม่ ถนนหมายเลข 44 กระบี่ – ขนอม ซึ่งก่อสร้างเสร็จแล้ว และ สายใหม่ระหว่าง สงขลา – สตูล (ท่าเรือน้ำลึกปากบารา) การพัฒนาเขตนิคมอุตสาหกรรม แปรรูป สิ้นค้าเกษตรครบวงจรบนเส้นทางเศรษฐกิจใหม่ การพัฒนาฐานอุตสาหกรรมน้ำมัน – ปิโตรเคมี การพัฒนาท่าเรือน้ำลึก การพัฒนาศูนย์กลางกระจายสินค้าและ LOGISTICS ระดับโลกตอนปลาย ของสะพานเศรษฐกิจทั้ง 2 ฝั่งทะเล เป็นต้น ขณะเดียวกัน ยังจะต้องจัดหาแหล่งน้ำดิบ เพื่อให้ เพียงพอใช้ในอุตสาหกรรมและการบริโภค โดยการสร้างอ่างเก็บน้ำกระจาย หลายพื้นที่ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำคลองท่าหน อำเภอสิชล อ่างเก็บน้ำฝาย อำเภอนาทวี จังหวัดนครศรีธรรมราช อ่างเก็บ น้ำคลองตำรูใหญ่ อำเภอนาทวี จังหวัดพังงา และอ่างเก็บน้ำคลองแห่ง อำเภอนาทวี จังหวัดกระบี่

สำหรับการตั้งนิคมอุตสาหกรรมและท่าเรืออุตสาหกรรม มีลำดับขั้นตอน คือ ศึกษาความ เป็นไปได้ โดยการศึกษาความต้องการของประชาชน การนิคมอุตสาหกรรม (กนอ.) เสนอให้ รัฐบาลพิจารณา กนอ.จัดทำแผนการลงทุน แผนการก่อสร้าง แผนด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และ สุขภาพ กนอ. ปรึกษาหารือ รับฟัง ทำประชาคมติ และให้รัฐบาลและ กนอ.ตัดสินใจ โดยคำนึงถึง คือ ข้อพิจารณาผลกระทบต่อด้านสิ่งแวดล้อมต่อพื้นที่สร้างท่าเรือน้ำลึก ปัจจัยด้านวิศวกรรม ผลกระทบ

ความรู้ และความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการ “จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม และท่าเรืออุตสาหกรรม
ในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้” จังหวัดนครศรีธรรมราช

ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและชุมชนน้อยที่สุด การคมนาคม แหล่งน้ำ ความเสี่ยงต่อภัยพิบัติ ดินทุน
และการยอมรับของชุมชน เป็นต้น โดยผลการพิจารณาการตั้งทั้งพื้นที่ท่าเรือน้ำลึก และ
อุตสาหกรรมปิโตรเคมี และพื้นที่ทำอุตสาหกรรมแปรรูป จากความเหมาะสม 3 ด้าน คือ
ดินทุนการพัฒนา ผลกระทบสิ่งแวดล้อม การยอมรับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่ผ่านมา พบว่า
พื้นที่ท่าเรือน้ำลึกและอุตสาหกรรมปิโตรเคมี อำเภอสิชล มีดินทุนการพัฒนา 85,195 ล้านบาท
ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียยอมรับมาก อำเภอท่าศาลา มีดินทุนการพัฒนา
58,759 ล้านบาท ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเลย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียค่อนข้างยอมรับ
(มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 1-3)

ภาพที่ 3 แสดงภาพจำลองโครงการรองรับการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้
ที่มา : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แผนแม่บทในการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ ดังกล่าวมีความสำคัญกับส่วนงานวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากโครงการ “จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมและท่าเรืออุตสาหกรรมในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้” เป็นส่วนหนึ่งในแผนแม่บทดังกล่าว ดังนั้น คณะผู้วิจัยเห็นว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลพื้นฐานแห่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้ที่สำคัญยิ่ง

2. นโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้

ในปี 2532 เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ โดยในคราวประชุม คณะรัฐมนตรีสัญจรที่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2532 มีมติเห็นชอบ ยุทธศาสตร์การพัฒนา “สะพานเศรษฐกิจ” เชื่อมโยงฝั่งทะเลอันดามันและอ่าวไทย ด้วยระบบคมนาคมขนส่งร่วมแบบผสมผสาน ประกอบด้วย ระบบถนน / รถไฟ / ท่อน้ำมัน ระหว่างฝั่งอันดามัน (กระบี่) และอ่าวไทย (ขนอม) และต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2532 เห็นชอบให้จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้

เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2536 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบกรอบแผนแม่บทดังกล่าว ซึ่งสาระสำคัญในแผนแม่บทฯ จะพัฒนา “สะพานเศรษฐกิจ” เชื่อมโยงสองฝั่งทะเลระหว่างอันดามัน(กระบี่) – อ่าวไทย (ขนอม) โดยให้ดำเนินการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนตามแนวทางการพัฒนาฐานการผลิตในภูมิภาคท้องถิ่นเองก่อน ทั้งนี้ ภาครัฐสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานเฉพาะ โครงการที่ให้ผลคุ้มค่าทางเศรษฐกิจเท่านั้น นอกจากนี้การพัฒนาอุตสาหกรรมแกนนำขนาดใหญ่จะเน้นพัฒนาอุตสาหกรรมน้ำมันและปิโตรเคมีเป็นหลัก เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ดี เนื่องจากเป็นแผนงานขนาดใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อในวงกว้างทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก และเกี่ยวข้องกับหลายภาคีการพัฒนา ดังนั้นการดำเนินงานส่วนใหญ่จึงต้องใช้เวลากับการศึกษาของหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง เช่น การพัฒนารุขกิจน้ำมัน การจัดหาแหล่งน้ำ การพัฒนานิคมอุตสาหกรรม เป็นต้น โดยโครงการที่ก่อสร้างเสร็จเห็นผลเป็นรูปธรรม คือ ทางหลวงหมายเลข 44 เชื่อมฝั่งทะเลตะวันออก-ตะวันตกขนาด 4 ช่องจราจร (134 กิโลเมตร) ซึ่งปัจจุบันได้ช่วยสนับสนุนการขนส่งสินค้าและนักท่องเที่ยวในพื้นที่คอนิน และระหว่างสองฝั่งทะเล สำหรับโครงการศึกษาอื่น ๆ ไม่ได้มีการผลักดันสู่การปฏิบัติ

เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2550 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้ สศช. ดำเนินการศึกษาความเหมาะสมของพื้นที่เศรษฐกิจใหม่สำหรับรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม ปิโตรเคมี และพลังงานในอนาคตให้สอดคล้องกับศักยภาพและภูมิสังคมของพื้นที่ ต่อมาวันที่ 6 พฤศจิกายน 2550 คณะรัฐมนตรี เห็นชอบให้ สศช. ขอรับความช่วยเหลือทางวิชาการจาก ADB เพื่อศึกษาการวางแผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน (Planning for the Sustainable Development of Southern

Thailand) โดย ADB ได้ดำเนินการในช่วงเดือนมีนาคม 2551 จนแล้วเสร็จเมื่อเดือนตุลาคม 2551 และ สศช. ได้นำเสนอผลการศึกษาวางแผนการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืนต่อ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2551 ซึ่งสรุปแนวความคิด การพัฒนาได้ดังนี้

กำหนดกลุ่มพื้นที่การพัฒนาตามศักยภาพและความสอดคล้องกับภูมิสังคมของพื้นที่ทั้งใน ด้านภูมิภาค เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยกำหนดบทบาทและแผนโครงสร้างพื้นที่ ภาคใต้ไว้ 3 อนุภาค ประกอบด้วย (1) พื้นที่อนุภาคใต้ฝั่งตะวันออก เน้นการพัฒนาแบบผสมผสาน ของการพัฒนาอุตสาหกรรม เกษตรกรรมและการท่องเที่ยว (2) พื้นที่อนุภาคใต้ตอนล่าง เน้นการพัฒนาแนวสะพานเศรษฐกิจเชื่อมโยงชายทะเลภาคใต้ฝั่งตะวันออก-ตะวันตก และเชื่อมโยง กับแผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตอนเหนือมาเลเซีย (NCER) และแผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายฝั่ง ทะเลตะวันออก (ECER) มาเลเซีย และ (3) พื้นที่อนุภาคใต้ฝั่งอันดามัน เป็นพื้นที่ท่องเที่ยว/ พักผ่อน ระดับโลก และบริการฐานความรู้

กำหนดพื้นที่พัฒนาแบบเบ็ดเสร็จ (Comprehensive Development Area:CDA) ซึ่งเป็นพื้นที่ ที่จะมีการวางแผนการพัฒนาหลักและส่งเสริมผลักดันให้เกิดการพัฒนาในอนุภาค โดยเน้น การเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (Cluster) และได้กำหนดพื้นที่พัฒนาแบบเบ็ดเสร็จ 3 พื้นที่ ได้แก่ 1) พื้นที่เศรษฐกิจใหม่ฝั่งตะวันออก ในแนวสุราษฎร์ธานี – นครศรีธรรมราช 2) พื้นที่ แนวสะพานเศรษฐกิจ สตูล – สงขลา และ 3) พื้นที่ท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัดภูเก็ต กระบี่ พังงา โดย คณะกรรมการฯ ได้มีมติเห็นชอบ พร้อมทั้งมีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้ 1) ควรจัดลำดับความสำคัญ ของพื้นที่เศรษฐกิจที่จะพัฒนา รวมทั้งการศึกษาในชั้นรายละเอียด เพื่อจัดเตรียมโครงการและ มาตรการเบื้องต้นที่จะรองรับการพัฒนา และ 2) ควรกระจายความเสี่ยงของการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาสาขาเกษตรกรรมและการแปรรูป ซึ่งเป็นสาขาเศรษฐกิจหลักของ ภาคใต้ ควบคู่ไปกับการพัฒนาสาขาเศรษฐกิจอื่น

ดังนั้น สศช. จึงได้ศึกษาเพื่อวางแผนการพัฒนาพื้นที่แนวสุราษฎร์ธานี-นครศรีธรรมราช และได้นำเสนอแผนการพัฒนาพื้นที่แนวสุราษฎร์ธานี-นครศรีธรรมราช ต่อคณะกรรมการ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2552 ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้มีมติ เห็นชอบ พร้อมทั้งมีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้ 1) การพัฒนาอุตสาหกรรมในระยะต่อไป จะมี ข้อจำกัดมากขึ้นเนื่องจากประเภทอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมของประชาชน โดยรอบจะเพิ่มมากขึ้น และอุตสาหกรรมจะต้องแข่งขันสูง ซึ่งสภาพการณ์ดังกล่าวอาจจะ เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะยาว และ 2) การขับเคลื่อน แผนการพัฒนาพื้นที่แนวสุราษฎร์ธานี-นครศรีธรรมราชให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่าง เป็นรูปธรรมจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชน โดยเฉพาะประเด็นที่ประชาชนในพื้นที่มี

ความวิตกกังวลเกี่ยวกับวิถีชีวิตและอาชีพที่อาจเปลี่ยน ไปอันเนื่องมาจากผลจากการพัฒนา ทั้งนี้ การทำความเข้าใจดังกล่าวอาจจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร ดังนั้นจึงควรมีการเตรียมการอย่างเป็นขั้นตอนก่อนที่จะเริ่มดำเนินการ โครงการต่างๆ รวมทั้งจำเป็นต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการวางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถอาศัยเครือข่ายภาคประชาสังคมในพื้นที่ นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการที่ดีเพื่อให้ได้รับผลจากการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ให้ เป็นไปตามเป้าหมาย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554 : 2-3)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ในระหว่างปี 2552 และ 2553 หลายครั้ง โดยที่สำคัญ ได้แก่ เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2552 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ การแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ ต่อมาวันที่ 25 สิงหาคม 2552 คณะรัฐมนตรีได้มีมติมอบหมายให้ สศช. พิจารณาทบทวนภารกิจของคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ ชายฝั่งทะเลภาคใต้ โดยผนวกรวมข้อเสนอของภาคเอกชนเรื่องการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนา อุตสาหกรรมและชุมชนอย่างยั่งยืนให้ครอบคลุมมิติการพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งแวดล้อมและชุมชน และวันที่ 6 ตุลาคม 2552 คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้ สศช. ทบทวนภารกิจและองค์ประกอบของ คณะกรรมการพัฒนาเขตอุตสาหกรรมนิเวศ และดำเนินการศึกษาทิศทาง การพัฒนาเศรษฐกิจ และ ภาคอุตสาหกรรมของประเทศเชื่อมโยงกับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ และต่อมาวันที่ 9 พฤศจิกายน 2553 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบการยกเลิกคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้

นโยบายของรัฐบาลปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งใหม่ โดยพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมใหม่ในทุกภูมิภาคที่เหมาะสมเพื่อรองรับการลงทุนด้านอุตสาหกรรม ที่ไม่ก่อมลพิษและพัฒนาเส้นทางขนส่งเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่อุตสาหกรรมดังกล่าวกับท่าเรือ น้ำลึกแหลมฉบังและท่าเรือมาบตาพุด รวมทั้งการพัฒนาสะพานเศรษฐกิจระหว่างฝั่งอันดามันและ ฝั่งอ่าวไทยสำหรับรองรับอุตสาหกรรมที่ไม่ก่อมลพิษและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและชุมชน

นโยบายการพัฒนาภาคใต้ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ทิศทาง การพัฒนาภาคใต้ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ได้กำหนดบทบาทการพัฒนาภาคใต้ให้เป็นฐาน การผลิตยางพาราและปาล์มน้ำมันครบวงจร การผลิตอาหารทะเลแปรรูป ฐานการท่องเที่ยว ทางทะเลชั้นนำระดับโลก และเป็นประตูการค้าและการขนส่งเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านด้านใต้ และนานาชาติโดยมีทิศทางการพัฒนาในแต่ละกลุ่มจังหวัด ดังนี้

1) กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย (ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และพัทลุง) พัฒนา ชุมพร-สุราษฎร์ธานี-นครศรีธรรมราช เป็นฐานอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร พัฒนาแหล่ง ปลุกข้าวบริเวณลุ่มน้ำปากพนังและทะเลสาบสงขลาเป็นอู่ข้าว อู่น้ำของภาค และพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลบริเวณ ชุมพร-สุราษฎร์ธานี-นครศรีธรรมราช เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยว

พักผ่อนตากอากาศระดับนานาชาติตามแนวเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์ (Royal coast) โดยเฉพาะ
การพัฒนาเกาะสมุย และเกาะพะงันให้มีบริการที่ได้มาตรฐานสากล

2) กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน (ภูเก็ต กระบี่ พังงา ตรัง และระนอง) :รักษาชื่อเสียง
“ศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลระดับโลกภูเก็ต-พังงา-กระบี่” ให้สามารถสร้างรายได้อย่างยั่งยืน
พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย และพัฒนากระบี่-ตรัง ให้มีบทบาทที่สมดุลทั้ง
ด้านการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร

3) กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งชายแดน (สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส) : คุ้มครอง
ความปลอดภัย การอำนวยความสะดวกเพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในอำนาจรัฐ และ
สร้างภูมิคุ้มกันแก่คนกลุ่มเสี่ยง การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนและการสร้างสังคมสันติสุข
เพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพการเกษตร ควบคู่ไปกับการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร
ที่มีศักยภาพบริเวณพื้นที่ปัตตานี-ยะลา-นราธิวาส ทั้งยางพารา ปาล์มน้ำมัน ทูเรียน ลองกอง
การประมง ฯลฯ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554 : 4)

3. การดำเนินการแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้

หลายโครงการได้ดำเนินการศึกษาแล้วเสร็จและยังไม่ได้นำผลไปปฏิบัติ เนื่องจากยังไม่มี
ความชัดเจนเรื่องนโยบายและแนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย และการต่อต้านจากประชาชนใน
พื้นที่ได้แก่ การศึกษาการวางแผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน โครงการศึกษาความ
เหมาะสมของการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเพื่อรองรับการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ โครงการ
ศึกษาความเหมาะสมแนวทางการพัฒนาท่าเรือฝั่งทะเลอันดามันและสะพานเศรษฐกิจเชื่อมโยง
ท่าเรือฝั่งอ่าวไทย โครงการศึกษาความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ วิศวกรรม และสิ่งแวดล้อม
เพื่อก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกชายฝั่งทะเลอ่าวไทยตอนล่าง โครงการสำรวจออกแบบเพื่อก่อสร้าง
ท่าเทียบเรือน้ำลึกปากบารา จังหวัดสตูล โครงการศึกษาความเหมาะสม และออกแบบเบื้องต้น
ทางรถไฟเชื่อมโยงการขนส่งสินค้าระหว่างท่าเรือฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามัน

โครงการศึกษาบางส่วนเป็นเพียงแนวคิดที่ควรมีการศึกษาในรายละเอียด ได้แก่ โครงการ
ขุดเจาะอุโมงค์เชื่อมต่อจังหวัดสตูล-รัฐปะลิส รวมทั้งมีบางโครงการยุติการดำเนินงานแล้ว
ได้แก่ โครงการ Marine Terminal Pipeline Project สามารถสรุปสาระสำคัญโครงการศึกษา
ที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

(1) โครงการได้ดำเนินการศึกษาแล้วเสร็จ

1) การศึกษาการวางแผนการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน โดย สศช.
ได้ดำเนินการร่วมกับ ADB จัดทำแผนการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน

โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมคิดของภาคประชาชนและภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง
ซึ่งสรุปแนวคิดการพัฒนาได้ดังนี้

1.1) กำหนดกลุ่มพื้นที่การพัฒนาตามศักยภาพและความสอดคล้องกับภูมิสังคม
ของพื้นที่ทั้งในด้านภูมิประเทศ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยกำหนดบทบาทและแผน
โครงสร้างพื้นที่ภาคใต้ไว้ 3 อนุภาค ประกอบด้วย (1) พื้นที่อนุภาคใต้ฝั่งตะวันออก เน้นการพัฒนา
แบบผสมผสานของการพัฒนาอุตสาหกรรม เกษตรกรรมและการท่องเที่ยว (2) พื้นที่อนุภาคใต้
ตอนล่าง เน้นการพัฒนาแนวสะพานเศรษฐกิจเชื่อมโยงชายทะเลภาคใต้ฝั่งตะวันออก-ตะวันตก และ
เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตอนเหนือมาเลเซีย (NCER) และแผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ
ชายฝั่งทะเลตะวันออก (ECER) มาเลเซีย และ(3) พื้นที่อนุภาคใต้ฝั่งอันดามัน เป็นพื้นที่ท่องเที่ยว/
พักผ่อนระดับโลก และบริการฐานความรู้

1.2) กำหนดพื้นที่พัฒนาแบบเบ็ดเสร็จ (Comprehensive Development Area :
CDA) ซึ่งเป็นพื้นที่ที่จะมีการวางแผนการพัฒนาหลักและส่งเสริมผลักดันให้เกิดการพัฒนาในอนุภาค
โดยเน้นการเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (Cluster) และได้กำหนดพื้นที่พัฒนาแบบเบ็ดเสร็จ 3
พื้นที่ ได้แก่ 1) พื้นที่เศรษฐกิจใหม่ฝั่งตะวันออก ในแนวสุราษฎร์ธานี – นครศรีธรรมราช
2) พื้นที่แนวสะพานเศรษฐกิจ สตูล-สงขลา และ 3) พื้นที่ท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัดภูเก็ต กระบี่ พังงา

2) โครงการศึกษาความเหมาะสมของการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเพื่อรองรับ
การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ (ศึกษาแล้วเสร็จเมื่อเดือนธันวาคม 2551) โดย
การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้ศึกษาที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมปิโตรเคมี พลังงาน และ
ท่าเรืออุตสาหกรรม ซึ่งการศึกษาได้เสนอทางเลือก 2 บริเวณ ได้แก่ บริเวณ ตำบลทุ่งปรัง
อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช และบริเวณ ตำบลกลาย อำเภอท่าศาลา
จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยระบุความต้องการพื้นที่ประมาณ 12,000 ไร่ สำหรับโรงกลั่นน้ำมัน
โรงแยกก๊าซ อุตสาหกรรม ปิโตรเคมี ผลิตภัณฑ์ซีเมนต์และอิฐขี้ผึ้ง น้ำมันปาล์ม ผลิตภัณฑ์ยาง และ
สินค้าแปรรูปเกษตรอื่น ๆ และโรงไฟฟ้า รวมทั้งเสนอให้วางท่อส่งน้ำดิบ ระยะทางประมาณ 130
กิโลเมตร เพื่อนำน้ำดิบ 30 ล้าน ลบ.ม.ต่อปี (70,000 ลบ.ม.ต่อวัน) จากคลองพุมดวงด้านท้ายน้ำของ
เขื่อนรัชชประภามายังนิคมอุตสาหกรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ, 2554 : 5)

3) โครงการศึกษาความเหมาะสมแนวทางการพัฒนาท่าเรือฝั่งทะเลอันดามันและ
สะพานเศรษฐกิจเชื่อมโยงท่าเรือฝั่งอ่าวไทย เส้นทางพัฒนาเชื่อมสองฝั่งทะเล (Landbridge)
ที่มีศักยภาพเพื่อการขนส่งน้ำมันและสินค้า คือ แนวเชื่อมโยงระหว่าง
อำเภอละงู จังหวัดสตูล – อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

4) โครงการศึกษาความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ วิศวกรรม โดยคัดเลือกพื้นที่จัดตั้งท่าเรือรวม 8 แห่ง ในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ตำบลท้องเนียน อำเภอขนอม / ตำบลสิชล อำเภอสิชล) สงขลา (ตำบลสนามชัย และ ตำบลวัดจันทร์ อำเภอสตงพระ / ตำบลนาทับ อำเภอจะนะ/ ตำบลสะกอม อำเภอเทพา) ปัตตานี (พื้นที่ชายทะเล อำเภอเมือง) และนราธิวาส (พื้นที่ชายทะเล อำเภอเมือง)

5) โครงการสำรวจออกแบบเพื่อก่อสร้างท่าเทียบเรือน้ำลึกปากบารา จังหวัดสตูล ศึกษาแล้วเสร็จเมื่อเดือนสิงหาคม 2552

6) โครงการศึกษาความเหมาะสมและออกแบบเบื้องต้นทางรถไฟเชื่อมโยงการขนส่งสินค้าระหว่างท่าเรือฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามัน ศึกษาแล้วเสร็จเดือนตุลาคม 2553 ปัจจุบัน สนข. อยู่ระหว่างดำเนินการนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบในหลักการการศึกษาดังกล่าว

สำหรับโครงการที่เป็นเพียงแนวคิดต้องมีการศึกษาในรายละเอียด โครงการจุดเจาะอุโมงค์เชื่อมต่อจังหวัดสตูล-รัฐปะลิส (อยู่ระหว่างการศึกษา คาดว่า จะแล้วเสร็จประมาณเดือนกรกฎาคม 2555) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554 : 6)

4. โครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 เป็นต้นมา รัฐบาลไทยได้กำหนดให้พื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ เป็นพื้นที่ทางเลือกใหม่ของฐานการผลิตอุตสาหกรรมของประเทศ บนพื้นฐานสะพานเศรษฐกิจเชื่อมโยงฝั่งทะเลอันดามัน และอ่าวไทย (Land Bridge) โดยครอบคลุมพื้นที่เป้าหมาย 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ภูเก็ต พังงา และกระบี่ ซึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ได้มีเป้าหมายที่จะรองรับการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมที่เป็นเป้าหมายของประเทศ โดยการศึกษาศักยภาพของพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ เพื่อเป็นการพัฒนาพื้นที่ทางเลือกใหม่สำหรับฐานการผลิตอุตสาหกรรมปิโตรเคมีและพลังงาน และอุตสาหกรรมหนักอื่น ๆ ของประเทศ ภายใต้แนวทางและเป้าหมายการพัฒนาอย่างมีคุณภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งสร้างความอยู่ดีมีสุขให้แก่ประชาชนอย่างยั่งยืน

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม จึงได้รับมอบหมายจากทางรัฐบาลให้ดำเนินการศึกษาความเหมาะสมของการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเพื่อรองรับการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ (Southern Seaboard) โดยในการคัดเลือกพื้นที่ศึกษาจะวิเคราะห์ศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่ในมิติด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านเทคโนโลยี รวมถึงการรับฟังความคิดเห็น

จากผู้มีส่วนได้เสียจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่
(การนิคมอุตสาหกรรม, 2554 : 1-2)

การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ได้ดำเนินการนับตั้งแต่ ปี 2524 เป็นต้นมาก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะด้านการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและการส่งออก รวมทั้งเกิดการลงทุนและการจ้างงาน โดยเฉพาะเป็นฐานการผลิตของอุตสาหกรรมปิโตรเคมีพลังงานและอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องอื่น ๆ โดยตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมซึ่งมีอยู่ จำนวน 9 แห่ง ในพื้นที่จังหวัด ชลบุรีและระยอง ปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวได้เริ่มประสบกับข้อจำกัดของศักยภาพการรองรับของพื้นที่ จึงจำเป็นต้องเตรียมการพื้นที่ใหม่ โดยเฉพาะนิคมอุตสาหกรรมเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เป็นเป้าหมายของประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ประกอบกับนับตั้งแต่ปี 2532 เป็นต้นมา รัฐบาลได้กำหนดให้พื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้เป็นพื้นที่ทางเลือกใหม่ของฐานการผลิตอุตสาหกรรมของประเทศ บนพื้นฐานสะพานเศรษฐกิจเชื่อมโยงฝั่งทะเลอันดามัน และอ่าวไทย (Land Bridge) โดยครอบคลุมพื้นที่เป้าหมาย 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ภูเก็ต พังงา และกระบี่ เพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ ในการพัฒนาพื้นที่ทางเลือกใหม่ให้ เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมปิโตรเคมี และพลังงาน และอุตสาหกรรมหนักอื่น ๆ ของประเทศ ที่มีเป้าหมายการพัฒนาอย่างมีคุณภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งสร้างความอยู่ดีมีสุขให้แก่ประชาชนอย่างยั่งยืน การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม จึงมีความประสงค์ที่จะดำเนินการศึกษาความเหมาะสมของการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเพื่อรองรับการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ (Southern Seaboard) ตามนโยบายของประเทศ (บริษัท ทีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริ่ง แอนด์ แมเนจเม้นต์ จำกัด, 2551)

ข้อสรุปของการคัดเลือกพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นท่าเรือ/นิคมอุตสาหกรรม ประกอบด้วย

1. พื้นที่เหมาะสมในการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมปิโตรเคมี พลังงานและท่าเรืออุตสาหกรรม ได้แก่

- พื้นที่ทางเลือกท่าเรืออุตสาหกรรม ตำบลทุ่งปรัง อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

- พื้นที่ทางเลือกท่าเรืออุตสาหกรรม ตำบลกลาย อำเภอบ้านนา จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. พื้นที่เหมาะสมในการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมต่อเนื่องทางการเกษตร ได้แก่

- พื้นที่ทางเลือกนิคมอุตสาหกรรมที่ 1 คือ ตำบลแก้วแสน อำเภอนาบอน

จังหวัดนครศรีธรรมราช

สำหรับการออกแบบเบื้องต้นพบว่า นิคมอุตสาหกรรมสิชลมีขนาดพื้นที่ 11,000 ไร่ นิคมอุตสาหกรรมท่าศาลามีขนาดพื้นที่ 12,600 ไร่ และนิคมอุตสาหกรรมนาบอน มีขนาดพื้นที่ 1,600 ไร่ โดยมีการออกแบบท่าเรืออุตสาหกรรมให้กับนิคมอุตสาหกรรมสิชล และนิคมอุตสาหกรรมท่าศาลา ซึ่งประกอบด้วย โครงข่ายคมนาคม ระบบแหล่งน้ำภายนอก ระบบประปา ระบบระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วม ระบบรวบรวม บำบัดน้ำเสีย และระบบนำน้ำผ่านการบำบัดมาใช้ใหม่ ระบบกำจัดกากของเสีย ระบบไฟฟ้า และระบบโทรคมนาคม และสื่อสาร โดยคาดว่าอุตสาหกรรมเป้าหมายที่จะเข้ามาใช้พื้นที่โครงการ แบ่งได้เป็น

(1) กลุ่มอุตสาหกรรมหลัก ได้แก่

- กลุ่มอุตสาหกรรมพลังงานและปิโตรเคมี ที่ประกอบด้วย โรงกลั่นน้ำมัน โรงแยกก๊าซ และปิโตรเคมี

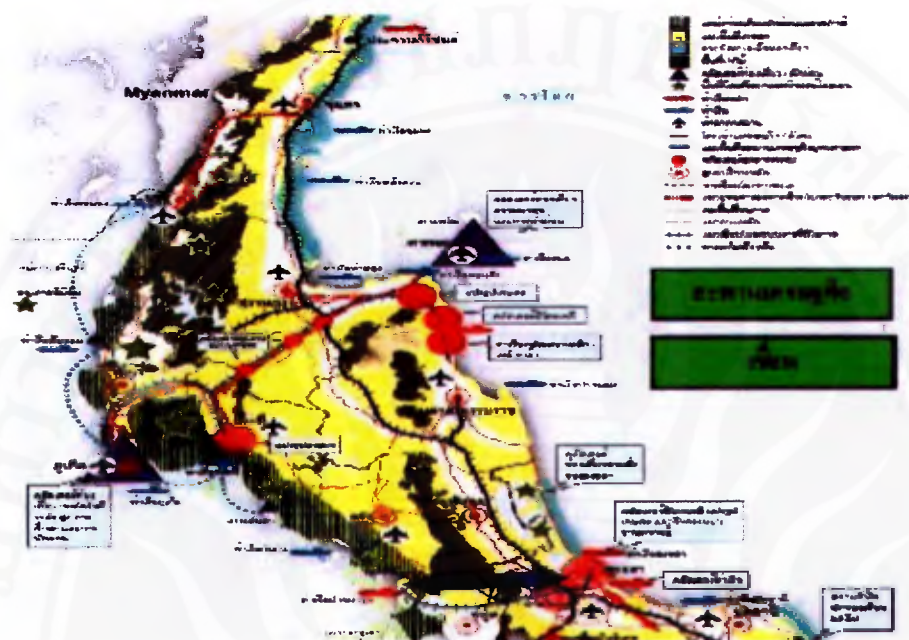
- อุตสาหกรรมที่ใช้ทรัพยากรในพื้นที่โครงการ ได้แก่ อุตสาหกรรมน้ำมัน ปาล์ม (Biodiesel) อุตสาหกรรมยางแปรรูปขั้นกลาง และปลาย และ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ซีเมนต์ และ ยิบซั่ม

(2) กลุ่มอุตสาหกรรมรอง ได้แก่

- กลุ่มอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากอุตสาหกรรมพลังงานและปิโตรเคมี ได้แก่ อุตสาหกรรม น้ำมันหล่อลื่น และจารบี ผลิตภัณฑ์จากก๊าซธรรมชาติ อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ และอุตสาหกรรม ชิ้นส่วนและผลิตภัณฑ์พลาสติก

- อุตสาหกรรมที่พึ่งพาวัตถุดิบในบริเวณรอบพื้นที่ ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เหล็กขั้น ปลาย และอุตสาหกรรมอื่น ๆ โดยกลุ่มอุตสาหกรรมพลังงานและปิโตรเคมี และกลุ่มอุตสาหกรรม ที่ใช้ (บริษัท ทีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริง แอนด์ แมเนจเม้นต์ จำกัด, 2551)

ความรู้ และความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการ “จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม และท่าเรืออุตสาหกรรม
ในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้” จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพที่ 4 แสดงผังการพัฒนาพื้นที่ภาคใต้

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการสภาพเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ภาพที่ 5 แสดงพื้นที่ตั้งโรงงาน อุตสาหกรรม

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการสภาพเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ข้อมูลโครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม เพื่อรองรับการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ เป็นส่วนที่จะต้องอ้างอิง เพราะเป็นข้อมูลสาระสำคัญของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากคณะผู้วิจัย ต้องการทราบระดับความรู้ และความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ถูกศึกษา และ กำหนดแผนการจัดตั้งโครงการนิคมอุตสาหกรรม และทำเรืออุตสาหกรรมในบริเวณพื้นที่ชายฝั่ง ภาคใต้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอ้างอิงข้อมูลแผนการพัฒนาพื้นที่ ผลการศึกษาโครงการ การ ดำเนินการ โครงการขอบเขตพื้นที่โครงการ ขนาดโครงการ สิ่งที่จะพัฒนาขึ้นในโครงการ เป็นต้น ดังนั้นข้อมูลดังกล่าวจึงเป็นพื้นฐานสำคัญยิ่ง แห่งการศึกษาวิจัย ครั้งนี้